

EĞİTİM SEN

**2017-2018 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
I. YARIYIL DEĞERLENDİRMESİ**

EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI

18 Ocak 2017

2017-2018 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI I. YARIYIL DEĞERLENDİRMESİ

2017-2018 eğitim-öğretim yılının ilk yarısı 19 Ocak 2018 tarihinde sona erecek, 17,5 milyon öğrenci, 904 bini 679 öğretmen olmak üzere, 1 milyona yakın eğitim emekçisi yarıyıl tatiline girecektir. 2017-2018 eğitim öğretim yılının ilk yarısı, eğitimde geçmiş yıllardan birikerek gelen ağır sorunların, özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında hükümet ve MEB eliyle başlatılan hukuksuz ihraçlar, sendikal eylemler gerekçe gösterilerek yapılan sürgün, soruşturma ve baskıların eksik olmadığı bir dönem olmuştur.

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerden çok sayıda eğitim ve bilim emekçisinin hukuksuz bir şekilde ihraç edildiği bilinmektedir. Kamudan ihraçların yüzde 35'inin eğitim ve yükseköğretim alanında olması düşündürücüdür. Bugüne kadar 31 OHAL KHK'si ile MEB'den 33 bin 735, Yükseköğretim Kurumlarından 7 bin 257 (5 bin 882 akademisyen, 1.375 idari personel) olmak üzere toplam 40 bin 992 kişi idari ve siyasi tasarruflarla, hukuksuzca ihraç edilmiştir. Kamudan ihraçların yüzde 35'inin eğitim ve yükseköğretim alanında olması düşündürücüdür. Kamudan ihraç edilen toplam eğitimci sayısının darbeye karışmak iddiasıyla ihraç edilen asker (8.783) ve polis (23 bin 95) sayısından fazla olması, asıl darbenin eğitime ve eğitim emekçilerine yapıldığını göstermektedir.

Türkiye'de eğitim sistemi uzun süredir ciddi anlamda alarm verirken, eğitimin temel sorunlarına yönelik çözümsüzlük politikaları 2017-2018 eğitim öğretim yılının ilk yarısında yapılan düzenlemeler ve fiili uygulamalarla sürdürülmüştür. Siyasi iktidarın eğitim alanında, büyük ölçüde kendi siyasal-ideolojik hedefleri doğrultusunda yaptığı değişiklikler, başta öğrencilerimiz, öğretmenler, eğitim emekçileri ve veliler olmak üzere, toplumun geniş kesimlerini her zamankinden daha çok etkilemiştir.

Laik-bilimsel meydan okuyan yeni müfredat değişikliklerinin uygulanmaya başlanması ve yıllar içinde yapboz tahtasına çevrilerek sürekli değiştirilen sınav sistemleri nedeniyle öğrenci ve velilerin kafası hiç olmadığı kadar karıştırılmıştır. Geçtiğimiz 15 yıl içinde sınav sistemini altı kez değiştiren MEB, eğitimde somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek yerine, eğitimde yaşanan kaosu derinleştirecek adımlar atmayı tercih etmiş ve aldığı her karar toplumun geniş kesimlerinde tepkiyle karşılanmıştır.

Eğitimde yaşanan ve yapısal hale gelen sorunlar her ne kadar görmezden gelinmeye çalışılsa da, eğitim sorunu halkın en temel gündemini oluşturmayı sürdürmektedir. Çocuklar eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanamamış, çocuk yaşta evlenmeyi özendiren düzenlemeler yapılmış, çocuk işçiler sorunu büyümüş, okullarda, yurtlarda, kurslarda çocuklara yönelik cinsel istismar ve şiddet vakaları artmıştır. Eğitimde ve toplumsal yaşamda yaşanan çocuk istismarının üzerini örtme çabalarına rağmen, geçtiğimiz dönemde cinsel istismar ve cinsel saldırıların artmasına yol açacak yasal düzenlemeler gündeme gelirken, kadına ve çocuğa yönelik çok sayıda taciz ve tecavüz olayı yaşanmıştır.

Yoksul, emekçi ailelerin çocukları başta olmak üzere, kız çocukları, kırsal kesimde yaşayan çocuklar; eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanamamış, önemli bir bölümü dini vakıf ve derneklerin kucağına itilmiştir. Bölgesel, cinsel, sınıfsal vb. eşitsizlikler, anadilinde eğitim gibi en temel sorunlar iktidarın çözmek bir yana daha da derinleştirdiği temel sorunlar olarak eğitim sisteminin öncelikli gündem maddesi olmayı sürdürmüştür.

İkili öğretim, niteliksiz eğitim hizmeti, eğitimin özelleştirilmesi, kalabalık sınıflar, karma eğitim karşıtı uygulamalar, taşınmalı eğitim, altyapısı bozuk okullar, okullarda öğretmenlere yönelik olarak yaşanan şiddetin artması, çocukların dini cemaat ve vakıfların kreşlerine ve yurtlarına yönlendirilmesi, Öğretmen Strateji Belgesi ile öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik piyasacı müdahaleler, çocukların örgün eğitim sistemi dışına itilmesi, çocukların barınmak zorunda bırakıldıkları yerlerde taciz ve istismara uğraması, mülakata dayalı sözleşmeli öğretmenlik, ataması

yapılmayan öğretmenler vb gibi devasa sorunlar 2017-2018 eğitim öğretim yılının ilk yarısında öne çıkan başlıklar olmuştur.

Geçtiğimiz dönem, MEB'in eğitimde dinselileştirmeyi temel alan politikalarını yoğunlaştırması, Diyanet başta olmak üzere, dini vakıf ve derneklerle yapılan protokollerin sürmesi, özellikle okul öncesi eğitimde pedagojik olarak sakıncalı olmasına rağmen 'dini eğitim' uygulamalarının başlatılması ve özellikle kurum açma ve kapatma yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle 'bütün yolların imam hatiplere' çıkmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmıştır.

Açık öğretim lisesine kayıt yaptıran öğrenci sayısı 5,8 kat arttı!

Eğitim sisteminin temel sorunlarından birisi olan öğrencilerin çeşitli nedenlerle örgün eğitim dışına itilmesi uygulamaları artarak devam etmektedir. 2003-2004 eğitim öğretim yılında açık öğretim lisesi bünyesinde sadece **267 bin 235** öğrenci bulunuyorken, 2017-2018 eğitim öğretim yılı birinci yarıyılı **1 milyon 554 bin 938** kişiye çıkmıştır. Son 15 yıl içinde açık öğretime kayıt yaptıranların sayısının **5,8 kat** arttığı görülmektedir.

Taşımali eğitimde rekor kırıldı!

Türkiye'de ilk kez 1989-1990 eğitim-öğretim yılında sadece 2 ilde **305** ilkokul öğrencisi ile başlayan taşımali eğitim uygulaması, Türkiye'nin çağ atladığı, ekonomik olarak geliştiği iddialarına rağmen bütün illerde uygulanır hale gelmiştir. 2017-2018 eğitim öğretim yılı ilk yarısında **91 bin 262** özel eğitim öğrencisi, **757 bin 714** ilkokul ve ortaokul öğrencisi, **472 bin 262** ortaöğretim öğrencisi olmak üzere toplamda **1 milyon 321 bin 238** öğrenci taşımali eğitim kapsamında taşınarak 'taşımali eğitim'de tüm zamanların rekoru kırılmıştır. Taşımali eğitim ile yaklaşık 17 bin köy okulu kapatıldı.

Her ne kadar öğrencilerin yerleşim birimlerinden alınıp, diğer ilçelerdeki okullara kadar götürülmesi ve okulda yemek ve benzeri ihtiyaçlarının karşılanması cazip olarak görülen bir durum olsa da, genellikle uzun yollar kat eden öğrencilerin yorgun olması, yollarda trafik kazası riskinin bulunması ve taşınan merkezlerdeki sınıfların bu sistem ile daha da kalabalık hale gelmesi söz konusudur. Bu yönleriyle taşımali eğitim sistemi yanlış bir tercihtir.

Sınav Sistemi Değişikliğinde Yüzde 10'luk Dilim ile Ne Amaçlanıyor?

Ortaöğretim kurumlarına geçiş sınavında yapılan değişiklikle %10'luk dilime giren öğrencilerin yerleştirileceği okullar içinde yer alan **217** proje okulunun **131'i** imam hatip lisesi. 2017 ortaöğretim kurumları yönetmeliği ile Fen Liseleri, hazırlık sınıfı olan Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar Liselerine kontenjan sınırı getirildi. Basit bir matematiksel hesap ile öğrencilerin en az yarısı imam hatip liselerine zorunlu olarak gitmek zorunda kalacaklar.

Liselere yerleştirmede adrese dayalı yerleştirme yapılacak; Anadolu, meslek ve imam hatip olmak üzere üç okul türünü kapsayacak şekilde üç çember oluşturulacak. 5 okul tercih etme hakkı olan öğrenci, evine yakın liseye yerleşemezse, adresine ikinci derecede yakın olan liseleri, sonrasında üçüncü çemberde bulunan liseleri tercih edebilecek.

Çember sistemi ne kadar uygulanabilir? Üçüncü çemberin sonunda da okulların kontenjanı dolarsa, öğrencilerin imam hatiplere, meslek liselerine, özel liselere ya da açık öğretim lisesine yönelmesi kaçınılmaz.

Eğitim Sistemimiz MEB-Diyanet-Dini Vakıf ve Derneklerin Kuşatması Altında!

AKP hükümeti döneminde altın çağını yaşayan dini cemaat ve vakıflar (TÜRGEV, ENSAR Vakfı, İHH, Hizmet Vakfı, Hayrat Vakfı, İlim Yayma Cemiyeti, Birlik Vakfı, Su Vakfı vb) başta değerli arazilerin bedelsiz tahsisi olmak üzere, kamusal kaynaklar siyasi iktidarın bekası adına, dini vakıf ve cemaatlere aktarılmaktadır. Bunun dışında, büyük kamu ihalelerini almak isteyen sermaye gruplarına özellikle hükümete yakın dernek ya da vakıflara yüklü miktarlarda bağış yapmalarının şart koşulduğu bilinmektedir.

Bizzat MEB tarafından yapılan yönetmelik değişiklikleri üzerinden adı geçen vakıflarla ortak protokoller imzalanmaktadır. Dini vakıfların devlet okullarında başta 'değerler eğitimi' olmak üzere, tamamına yakını dini içerikli çeşitli konularda ders ve seminer verebilmesi, kendi yayınlarını dağıtabilmesi ve öğrencileri kurumlarında stajyer olarak eğitebilmesinin yolu açılmıştır. Geçmişte yapılan yanlış adımlar sürdürülmekte, dini cemaatler eğitim sistemine entegre edilerek 'paralel' eğitim uygulamaları hayata geçirilmekte, cemaatlerin okullar, yurtlar, kreşler ve Kur'an Kursları açmaları teşvik edilmektedir.

Dini vakıf ve cemaatlere ait okullar, yıllar içinde hızla dinselleştirilmiş olan eğitim sistemi içinde ayrı bir dinsel eğitim sisteminin inşa edilmesini sağlamıştır. 15 Temmuz darbe girişiminden hiçbir ders çıkarmayan iktidar ve MEB, aynı yanlışları tekrarlamayı sürdürmekte, eğitim kurumları başta olmak üzere, toplumsal yaşamın bütün alanları Diyanet'in, dini vakıf ve derneklerin faaliyet alanı haline getirilmektedir.

Türkiye'de uzunca bir süredir yapıldığı gibi eğitim sisteminin dini kurallara göre düzenlenmesi, dini eğitimin yaygınlaşmasının kaçınılmaz sonucu okullarda öğrencilerin inanan ya da inanmayan, dindar ya da dinsiz, ibadet eden ya da ibadet etmeyen gibi kategorilere ayrılmasına ve yeni gerilim alanları yaratılmasına neden olmaktadır. Devletin, inanç alanına girerek, şu ya da bu biçimde elindeki olanakları kullanıp, devleti belli bir dinin ya da inancın, Türkiye'de olduğu gibi belli bir mezhebin savunucusu ve destekçisi durumuna getirmek yönündeki girişim ve uygulamalara karşı mücadelemiz kesintisi sürecektir. ertelenemez bir görev olarak önümüzde durmaktadır.

Eğitimde Şiddetin Hedefi Olmak İstemiyoruz!

Okullarda yaşanan çeteleşme ve eğitim kurumlarının benimsenen yanlış politikalar nedeniyle şiddet yuvası haline gelmesinin bedelini bugüne kadar kimi zaman öğrenciler, kimi zaman eğitim emekçileri hayatlarını kaybederek ödüyorlar. İzmir Ödemiş Kaymakçı Çok Programlı Anadolu Lisesi Müdürü Ayhan Kökmen, veli toplantısı öncesi iki öğrencisi tarafından silahla vurularak hayatını kaybetti...

Meslektaşımızın ölümüne neden olan, tüm eleştiri ve uyarılarımıza rağmen eğitimde yaşanan sorunlara ve şiddet olaylarına seyirci kalan, öğretmenlik mesleğini itibarsızlaştıran politikaları oldu...

Okullarımızın birer şiddet yuvası haline gelmesinde, öğretmenlik mesleğini rencide eden yaklaşım ve açıklamaların, her fırsatta şiddet ve nefret dilini kullanan siyasetçilerin ciddi bir katkısı ve sorumluluğu vardır.

Toplum olarak hayatımızın her aşamasında evde, sokakta, iş yerlerinde sık sık karşı karşıya kaldığımız şiddet olgusu, okullarımızı da çepeçevre kuşatmış, eğitim emekçilerini şiddetin hedefi haline getirerek, ölümle sonuçlanan ağır sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 'okullarda zorbalık' raporuna göre Türkiye'de 15 yaş düzeyindeki öğrencilerin yüzde 19'u ayda en az birkaç kez akranları tarafından fiziksel ya da sözel şiddete maruz kalıyor.

2016'da yayınlanan 'Çocukların Gözünden Okulda Yaşam Araştırması'na göre özellikle akran zorbalığı oldukça yaygın. Bu kapsamda 25 ilden 4, 5 ve 7'nci sınıf düzeyinde yaklaşık 2 bin öğrenci ile görüşüldü. Dezavantajlı durumdaki çocukların, öğretmenlerin ya da çalışanların kötü davranışlarına daha yüksek oranda maruz kalıyor. Çocukların yüzde 15'i okulda kendilerine kötü davranan öğretmen ya da çalışan olduğunu belirtiyor. Yüzde 58 ise böyle bir durum olmadığını dile getiriyor. Çocukların yüzde 73'ü, okulda ilişkisinin iyi olduğu öğretmenler olduğunu söylüyor. Ancak bu oran 7'nci sınıflarda yüzde 67'ye kadar geriliyor. Öğretmenlerin yüzde 67.4'ü sözlü, yüzde 19.6'sı fiziksel, 12.9'u psikolojik ve 0.1'i de cinsel şiddete maruz kaldı. Öğretmenlerin yüzde 87.'si şiddete maruz kaldığı halde şikâyetçi olmadı.

ALO 147, ÖĞRETMEN İHBAR HATTI haline geldi. Öğretmenler kimin şikâyet ettiğini bilmiyor, hiçbir delil, tutanak vb. süreç yok. Öğretmenler suç ispat edilmeden, kim tarafından şikâyet edildiğini bilmeden suçsuzluğunu ispat etmeye çalışıyorlar.

'Öğretmen Strateji Belgesi' İş Güvencemize Yönelik Açık bir Tehdittir!

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), öğretmen yetiştirme sistemi ve öğretmen istihdamını esnek ve güvencesiz bir içerikte yeniden yapılandırmak için "Öğretmen Strateji Belgesi" hazırladı ve yayınladı.

2018 yılı sonuna kadar tüm öğretmenler için performans denetiminin getirilmesi, öğretmenlerin her dört yılda bir sınava tabi tutulması, sürgün anlamına gelecek yeni bir rotasyon uygulamasının getirilmesi ve öğretmenlik mesleğinin yeniden kariyer basamakları adı altında hiyerarşik bir yapıya büründürülmesi hedefleniyor.

15 Temmuz sonrasında yapılan 38 bin öğretmen atamasının tamamı mülakata dayalı sözleşmeli öğretmenlik şeklinde gerçekleşti. Bugüne kadar sözleşmeli olarak atanan ve göreve başlayan 540 öğretmenin sözleşmesi 'güvenlik soruşturması' gerekçe gösterilerek iptal edildi.

Strateji Belgesi ile iş güvencesinin altının fiilen boşalması, eğitimde esnek, güvencesiz ve angarya çalışma uygulamalarının belirgin bir şekilde artması kaçınılmaz olacaktır.

Sözleşmeli Öğretmenlik OHAL ile Olağanlaştırılıyor

Geçtiğimiz yıllar içinde özellikle eğitim alanında güvencesiz, esnek ve performansa dayalı istihdam politikalarını adım adım hayata geçiren siyasi iktidar, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında tartışmalı mülakat sınavları ile birlikte yeniden düzenlediği öğretmen atama sistemi ile öğretmenleri 'iktidara sadakat' ilkesi ile çalıştırmak istediğini açıkça göstermiştir.

Geçtiğimiz yıllarda siyasal kadrolaşma amacıyla gündeme getirilen ve Danıştay tarafından "objektif olmama" gerekçesiyle iptal edilen "mülakat sınavı" uygulamasının öğretmen atamalarında belirleyici olması ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamasıyla birlikte hayata geçirilmesi, Türkiye'de en yaygın kamu hizmeti olan sözleşmeli/güvencesiz öğretmen istihdamının temel istihdam politikası olarak benimsendiğini göstermektedir. Türkiye'de mülakat sınavına dayalı tüm uygulamaların 'siyasal kadrolaşma'nın önünü açarak sayısız haksızlığa neden olduğu, aldıkları puanlara bakılmaksızın iktidarın dünya görüşüne yakın olmayanların taraflı ve kasıtlı değerlendirmeler üzerinden elendiği ya da 'saf dışı' bırakıldığı çok iyi bilinmektedir.

Mevcut uygulamanın devam etmesi halinde farklı kimlik, inanç ve siyasi düşünceye sahip olan, 'yerli' ve 'milli' olmadıkları düşünülen, iktidara eleştirel ve muhalif yaklaşan, öğretmenlerin 'mülakat sınavı' ve 'güvenlik soruşturması' üzerinden elenmesi, atanacak öğretmenlerin büyük ölçüde iktidarın istek ve beklentileri doğrultusunda istihdam edilmesi kaçınılmazdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 15 yılda ortaya koyduğu pratik, kurumun en güvenilirmez bakanlık haline gelmesini sağlamış, eğitim sistemine yönelik olarak yapılmak istenen değişiklikler başta

olmak üzere, yapılan her türlü sınav, değerlendirme ve atamaların ve sürekli eleştirilmesine ve tartışılmasına neden olmuştur.

Eğitim hizmetlerinin niteliği, sürekliliği ve düzenli olması gerektiği açıktır. Bu nedenle eğitimde objektiflikten uzak değerlendirmelerle yapılacak atamalardan ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamalarından derhal vazgeçilmeli, herkese kadrolu ve güvenceli istihdam sağlanmalıdır.

Resmi öğretmen açığı 109 bin, Ataması yapılmayan öğretmen sayısı 438 bin!

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ataması yapılmayan öğretmen sayısını **438 bin**, resmi öğretmen açığını ise **109 bin** olarak açıklamıştır. Eğitimde ciddi anlamda öğretmen açığı olmasına rağmen, yeterince atama yapılmaması nedeniyle 2003-2017 yılları arasında KPSS'ye giren her **100** öğretmenden ortalama **17'sinin** ataması yapılmış, geriye kalan **83** işsiz öğretmen ya tekrar sınava girmek ya da başka alanlarda çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Ataması yapılmayan öğretmen sayısı 37 ilin nüfusundan daha fazladır. 2022 'de ataması yapılmayan öğretmen sayısı 1 milyona ulaşacak.

2017 verilerine göre ücretli çalıştırılan öğretmen sayısı; 81 ilde 63 bin 829'dur. Ücretli öğretmenlerin 27 bin 409'u eğitim fakültesi mezunu, 27 bin 936'sı lisans mezunu (eğitim fakültesi hariç), 8 bin 484'ü ön lisans mezunudur. Ataması yapılmayan yarım milyona ulaşan eğitim fakültesi mezunu varken, 2017 yılında da, hayvan yetiştiriciliği, bağcılık, ziraat vb. bölüm mezunu kişiler öğretmen olarak atanmıştır. Öğretmenler Sınav, mülakat ve güvenlik soruşturması kuşatması ile karşı karşıyadır.

Laik, Bilimsel, Anadilinde Eğitim İçin Birlikte Mücadele Edelim!

Eğitim sisteminde yıllardır yaşanan ve katlanarak artan sorunlar, MEB'in eğitimin yapısal sorunlarına yönelik somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek gibi bir amacının olmadığını açıkça göstermektedir. Okullarda yaşanan yoğun dinselleşme ve eğitimi ticarileştirme uygulamaları okullarımızı eğitim yuvası olmaktan uzaklaştırmıştır.

Eğitimde siyasal kadrolaşma uygulamalarının yukarıdan aşağıya doğru organize bir şekilde gerçekleştirilmesi, okullarda yaşanan şiddetin artması, eğitim emekçilerine yönelik çeşitli saldırı ve tehditlerin (ihraç, açığa alma, sürgün vb) sürmesi gibi uygulamalar, okulların fiilen kışla ya da cezaevi haline getirilmesini beraberinde getirmiştir.

2017-2018 eğitim öğretim yılının ilk yarısında yaşananlar, MEB'in eğitimin yapısal sorunlarına yönelik somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek gibi bir derdinin olmadığını göstermektedir. Okulların eğitim kurumu olmaktan adım adım uzaklaştığı, öğrencilerin yarış atı gibi sınavdan sınava koştuğu, öğretmenlerin düşük ücretle, esnek, güvencesiz ve angarya çalışmaya zorlandığı, siyasal kadrolaşmanın zirve yaptığı, farklı dil ve kimliklerin dışlandığı, eğitimin zaten sorunlu olan niteliğinin daha da kötüleştiği bir eğitim sisteminin sağlıklı nesiller yetiştirmesi mümkün değildir.

Eğitim sisteminde iktidar eliyle gerçekleştirilen dönüşüm, elbette ülkedeki ekonomik, toplumsal ve siyasal koşulların gelişiminden ayrı ve bağımsız değildir. Bugün karşımızda iki seçenek bulunmaktadır; ya eğitim sistemi ve okullar tamamen iktidara teslim edilecek ya da sistemin eğitim üzerinden kendi çıkarlarına göre biçimlendirmek istediği çocuk ve gençlerimizin gerçek anlamda laik, bilimsel ve anadilinde eğitim alması için topyekun mücadele edilecektir.

Her geçen gün daha fazla piyasa ilişkileri içine çekilen, okulöncesinden üniversiteye kadar bilimin değil, dini inanç sömürsünün referans alındığı bir eğitim sisteminde eğitim ve bilim emekçilerinin, öğrenci ve velilerle birlikte kamusal, bilimsel, demokratik, laik ve anadilinde eğitim hakkı için mücadelemizi tüm emek ve demokrasi güçleri ile birlikte omuz omuza sürdüreceğimiz bilinmelidir.